

Pünkösd havának első napián az Úrnak 1566-odik esztendejében Konstantinápolybul megindult Szulimán, avval az sok haddal vizeken átgázolván, hatalmas hegyeket bontván, rengeteg harcos, Szokoli Távil Mohamed nagyvezír és még sok más török méltóság kíséretében. Oly méltóságteljesen üle Szulimán aranyos paripája nyeregjében, hogy még az nézésébe is beleborzong mind, aki látja.

Az oszmán haderő kisebb része Petrev pasa vezérletével Szent Jakab havának 2. napján megérkezvén Gyulára azon nyomban ostromgyűrűt voná a vár körébe, s ágyúit sem késlekedett felállítani. Kerecsényi László kapitány úr harci kedve kéthónapnyi

ostrom után alább hagyott. Szabad távozásért cserébe átadta a másod vezírnek a gyulai várat, az eme eseményről szóló iratot Szent Mihály havának második napián írták alá. Ám a kivonulókra rárontottak a hitvány moszlimok, s foglyul ejtették a várkapitányt.

Kerecsényi László, a gyulai vár elárulója csúfos bukást szenvedett, ezzel szemben Zrínyi Miklós főkapitány, s bajtársai immár 24-edik napja védelmezték Szigetvárt, Szulimán hatalmas serege ellen, visszautasítva amaz török ajánlta megadási felhívást. Pedig nem volt könnyű dolguk a szigeti vár védőinek, mivel a nagy szárazság miatt a körül levő mocsarak kiszáradtak vala. Az oszmánok elfoglalták előbb az újvárost, majd az óvárost végül az külső várat is, így a belső várba zárkózott Zrínyi és az mellette megmaradt 600 embernek élelem nélkül és csupán azon egy kút vizéből kellett megélnie, ami a belső várban volt. Ám forró hazaszeretetük és hősiek bátorságuk életben tartotta őket.

Egy ízben a nagyvezér a Muraközben táborozó Zrínyi György trombitását elfogatta, és az annál talált Zrínyi családi zászlót egy levéllel egyetemben nyíllal a belső várba juttatott. A levélben 'fia' leírta hogy sebesült és Szokoli Mohamed nagyvezér véseli gondját, arra kérte apját, hogy

Szulejmán szultán
metszet az 1540-es évekből

Zrínyi Miklós
(Mathias Zündt rézkarca)

engedje át a töröknek a várat, cserébe a magyar trónért. Ám Zrínyi, bizonyítván a honhoz való hűségét, ámbár hitelt adott a levélnek a várat a töröknek át nem adta.

A vár ostromlása közben, Szent Mihály havának hatodik napján Szulejmán szultán elhalálozott. Távil Mohamed pasa igyekezett titokban tartani a szultán halálhírét, sejtette ugyanis, hogy a nélkülöző és megannyi más problémával küzdő katonák közt igen nagy zavargást kelthetne. Mihamarább értesítette Szelimet a trónörökös, majd a rá következő nap, hogy Allah katonáiban véletlenül se keljen gyanakvás: hamis jelentéseket bocsátott ki a szultán állapotáról sőt annak holttestét még trónra is ültette, hogy a sereg azon

kérványségának eleget tegyen, hogy a szultánt láthassák. A 'szultán' nem sokkal később, felszólította katonáit a vár azonnali bevételére.

Moslim harcosok tömegei özönlöttek el a vár környékét. A törökök az emésztő láng fegyverével kívánták bevenni a belső várat, melyet annak előtte már igen sikeresen alkalmaztak. Pokoli tüzet zúdítottak a vár épületeire, a lángok elsőként a kapu mellett álló kapitányi lakot emésztették fel. Zrínyi kapitány tudta, hogy közeg számukra a vég. Elhatározta hát, hogy inkább feláldozza magát, minthogy a várat át kényszerüljön adni. Ezzel nem volt egyedül ugyanis derék emberei vele tartottak.

Így legértékesebb ruháit és harci fegyverzetét magára öltvén a vár terére összehívta katonáit. A vár kulcsait is magához vette, mondván: „Bízást higgyétek el nekem, hogy amíg kezemet mozgatni tudom és életemet karddal megvédelmezhetem, senki sem jut e kulcsokhoz”. Majd a vár terén szónoklatát megkezdte, terve a kitörés volt, melyet maga kívánt vezetni, így is dicső példát mutatva katonáinak. Majd kinyitatta a belső vár kapuit és Horvát Györggyel elsüttette az ágyút, mely sok ellenséget söpört el a hídról. Zrínyi előrerohant és végzett is néhány török tiszttel, ám egy oldalát találó golyó leterítette. Társait tovább bízta, de egy halántékát érő puskagolyó végzett vele, ám mások szerint volt még e hősből élet, mikor a janicsár aga végzett vele. Így történt azon 1566-os szigetvári ostrom melyben megannyi magyar várvédő és hazafi, becsületét bizonyította.

A hősi halált halt Zrínyi kapitány fejét a janicsárok parancsnokának utasítására levágták s azonnal a nagyvezírnek küldték, ki moszlimoknak és másoknak elrettentése képpen nyilvánosan karóra szúrta. Ám testét a lovasság parancsnoka, Musztafa, kit Vilicsnek is hívtak, azonnal eltemettette és később az fejét is elküldte Miksa királynak.

Így immáron az egész vár az ellenség kezében volt, s megszámlálhatatlanul sok zsákmányt és az temérdek foglyot a táborba vezették, maguk után hagyva az égő bástyákat, falakat. Ámde a lőpor robbanása utólérte a kegyetlen törököt, így 3000 katona (kik főként janicsárok voltak) veszett oda az mérhetetlen telhetetlenségük miatt, ugyanis főleg zsákmányt próbáltak még szerezni, mikor halálukat lelték.

Források:

- Istvánffy Miklós: A magyarok történetéből. Budapest, 1962.
- Sugár István: Szigetvár és viadala. Budapest, 1976
- Varga Szabolcs: Leónidasz a végvidéken. Zrínyi Miklós (1508- 1566) Pécs 2016.
- Wikipédia: Szigetvár ostroma
- Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem.
<https://www.mek.oszk.hu/01100/01136/01136.htm>

Kép források:

- <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/fwhb/klebeband1/0437>
- https://www.britishmuseum.org/collection/object/P_1878-0713-4164